

Blad met veiligheidsgegevens volgens 91/155/EEG

datum van de druk: 19.12.2002

opnieuw bewerkt op: 19.12.2002

* 1 Identificatie van de stof of het preparaat en van de vennootschap/onderneming.

- **Informatie over het produkt**

- **Handelsnaam:** Ortho-Jet Tinting Concentrate (rood, violet, barsteenkleurig, blauw, zwart, groen, geel)

- **Toepassing van de stof / van de bereiding**

Acrylhars
Tandheelkundig materiaal

- **Leverancier:**

LANG DENTAL MFG. CO., INC.
175 MESSNER DRIVE
WHEELING, IL 60090
U.S.A.

Tel.: +1-847-215-6622

Fax: +1-847-215-6678

- **inlichtingengevende sector:** Product Information - Tel.: +1-847-215-6622

- **Inlichtingen in noodsituatie:**

Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum
Rijks Instituut voor de Volksgezondheid
Utrecht Tel.: +31-30-2748888

* 2 Samenstelling en informatie over de bestanddelen.

- **Chemische karakterisering**

- **Beschrijving:** Mengsel van na elkaar aangevoerde stoffen met ongevaarlijke bijmengingen.

- **Gevaarlijke inhoudstoffen:**

CAS: 80-62-6	methylmethacrylaat	> 95%
EINECS: 201-297-1	Xi, F; R 11-37/38-43	

CAS: 99-97-8	N,N-dimethyl-p-toluidine	< 2%
EINECS: 202-805-4	T; R 23/24/25-33-52/53	

* 3 Risico's.

- **gevaaromschrijving:**

Xn Schadelijk
F Licht ontvlambaar

- **speciale gevaaromschrijving voor mens en milieu:**

R 11 Licht ontvlambaar.
R 20/21/22 Schadelijk bij inademing, opname door de mond en aanraking met de huid.
R 33 Gevaar voor cumulatieve effecten.
R 37/38 Irriterend voor de ademhalingswegen en de huid.
R 43 Kan overgevoeligheid veroorzaken bij contact met de huid.

- **Classificatiesysteem:**

De classificatie komt overeen met de actuele EG-lijsten, maar is aangevuld met gegevens uit de vakliteratuur en van de onderneming.

* 4 Eerste hulp maatregelen.

- **Algemene informatie:**

Het is mogelijk dat vergiftigingssymptomen pas na vele uren optreden. Om deze reden is medische controle gedurende minstens 48 uur na een ongeval noodzakelijk.

(Vervolg op blz. 2)

NL

Blad met veiligheidsgegevens volgens 91/155/EEG

datum van de druk: 19.12.2002

opnieuw bewerkt op: 19.12.2002

Handelsnaam: Ortho-Jet Tinting Concentrate (rood, violet, barsteenkleurig, blauw, zwart, groen, geel)

(Vervolg van blz. 1)

- Verontreinigde kleding onmiddellijk uittrekken.
 - **Na het inademen:**
Veel verse lucht aanvoeren en voor alle zekerheid een arts consulteren.
Bij bewusteloosheid ligging en vervoer in stabiele zijligging.
 - **Na huidcontact:**
Onmiddellijk met water en zeep afwassen en goed naspoelen.
Wanneer de huid geïrriteerd blijft, een dokter opzoeken.
 - **Na oogcontact:**
De ogen gedurende verscheidene minuten onder stromend water afspelen terwijl de oogspleet geopend blijft. Bij aanhoudende klachten een dokter raadplegen.
 - **Na inslikken:**
Geen braken teweegbrengen en onmiddellijk een arts waarschuwen.
Mond spoelen en overvloedig water drinken.
Men mag nooit bij een bewusteloze person vloeistof toedienen langs de mond.
-

5 Brandbestrijdingsmaatregelen.

- **Geschikte blusmiddelen:**
Brandblusmaatregelen op omgeving afstemmen.
CO₂, bluspoeder of waterstraal. Grotere brand met waterstraal bestrijden of met schuim, dat tegen alcohol bestand is.
 - **blusmiddelen die uit veiligheidsoogpunt niet geschikt zijn:** Krachtige waterstraal.
 - **Speciaal gevaar van de kant van de stof, zijn verbrandingsproducten of de gassen die ontstaan:**
Gevaarlijke afbraakproducten zie 10: Stabiliteit en reactiviteit.
 - **speciale beschermende kleding:**
Adembeschermingsapparaat dragen dat niet afhankelijk is van de omgevingslucht.
Volledig beschermende overall aantrekken.
 - **Verdere gegevens**
De aan gevaar blootgestelde tanks met watersproeistraal koelen.
De brandresten en het besmette bluswater moeten overeenkomstig de overheidsvoorschriften worden afgevoerd.
Het besmette bluswater afzonderlijk verzamelen, mag niet in de riolering terechtkomen.
-

6 Maatregelen bij vrijkomen van de stof of het preparaat.

- **Voorzorgsmaatregelen m.b.t. personen:**
Beschermende kleding aantrekken. Niet beschermde personen op afstand houden.
Niet roken - ontstekingsbronnen op afstand houden
 - **Maatregelen ter bescherming van het milieu:**
Mag niet in riolering of afvalwater terechtkomen.
Niet in de ondergrond/bodem laten terechtkomen.
 - **Procedure voor het reinigen/opnemen:**
Opnemen met niet brandbaar zuigmateriaal (b.v. zand, aarde , diatomeeënaarde).
Voor voldoende ventilatie zorgen.
Niet met water of waterachtige reinigingsmiddelen wegspoelen.
In speciale tanks voor terugwinning of afvoering verzamelen.
Besmet materiaal zoals afval volgens punt 13 verwijderen.
 - **Aanvullende gegevens:** Onststekingsbronnen op afstand houden. Niet roken.
-

7 Hantering en opslag.

- **Hantering:**
- **Informatie m.b.t. veilig hanteren:**
Voor goede ventilatie/afzuiging op de werkplaatsen zorgen.
Voor een goede ventilatie zorgen (ook voor de vloeren) (dampen zijn zwaarder dan lucht).
Tegen hitte en directe zonnestralen beschermen.
Aërosolvorming vermijden.
Niet roken. Onststekingsbronnen op afstand houden.

(Vervolg op blz. 3)

— NL —

Blad met veiligheidsgegevens volgens 91/155/EEG

datum van de druk: 19.12.2002

opnieuw bewerkt op: 19.12.2002

Handelsnaam: Ortho-Jet Tinting Concentrate (rood, violet, barsteenkleurig, blauw, zwart, groen, geel)

(Vervolg van blz. 2)

- **Informatie m.b.t. brand- en ontploffingsgevaar:**
Onststekingsbronnen op afstand houden - niet roken.
Maatregelen treffen tegen ontlading van statische elektriciteit.
- **Opslag:**
- **Eisen ten opzichte van opslagruimte en tanks:**
Goed gesloten op een koele en droge plaats met voldoende ventilatie bewaren.
Bij opslag plaatselijke voorschriften voor opslag van brandbare vloeistoffen naleven.
- **Informatie m.b.t. gezamenlijke opslag:**
Verwijderd houden van eet- en drinkwaren.
Bij gezamenlijke opslag de plaatselijke voorschriften voor opslag van brandbare vloeistoffen naleven.
- **Verdere inlichtingen over eisen m.b.t. de opslag:**
Verpakking goed gesloten houden.
Koel en droog bewaren in goed gesloten vaten.
- **Aanbevolen opslagtemperatuur < 25°C**
- **Opslagklasse:** 3A Ontvlambare vloeibare stoffen
- **VbF A I**

* 8 Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming.

- **Aanvullende gegevens m.b.t. de inrichting van technische installaties:** Geen aanvullende gegevens. Zie 7.
- **Bestanddelen met grenswaarden die m.b.t. de werkruimte in acht genomen moeten worden:**
80-62-6 methylnmethacrylaat
 MAC 100 mg/m³, 50 ml/m³
 Wettelijke grenswaarde>advieswaarde WGD
- **Aanvullende gegevens:**
Als basis dienden lijsten die bij opstelling geldig waren.
Advies van de firma:
50 ppm, 205 mg/ m³, 8 Hr. TWA;
100 ppm, 410 mg/ m³ 15 min. STEL
- **Persoonlijke beschermingsvoorzieningen:**
- **Algemene beschermings- en gezondheidsmaatregelen:**
Verwijderd houden van eet- en drinkwaren.
Verontreinigde kleding onmiddellijk uittrekken.
Vóór de pauze en aan het einde van werktijd handen wassen.
Aanraking met de ogen en de huid vermijden.
- **Ademhalingsbescherming:**
Bij korte of geringe belasting ademfiltertoestel; bij intensieve resp. langdurige expositie een van de omringende lucht onafhankelijk ademhalingstoestel gebruiken.
Filter voor kortstondig gebruik:
Filter AX.
- **Handbescherming:**
Veiligheidshandschoenen.
Om huidproblemen te vermijden, moet het dragen van handschoenen tot het strikt noodzakelijke worden beperkt.
Controleer voor elk gebruik of de beschermende handschoenen aan de voorschriften voldoen.
Het handschoenmateriaal moet ondoorlatend en bestand zijn tegen het product / de stof / de bereiding.
Preventieve bescherming van de huid door gebruik van een huidbeschermingsmiddel wordt aanbevolen.
Na gebruik van handschoenen, een middel gebruiken voor het reinigen en verzorgen van de huid.
- **Handschoenmateriaal**
De keuze van een geschikte handschoen is niet alleen afhankelijk van het materiaal, maar ook van andere kwaliteitskenmerken en verschilt van fabrikant tot fabrikant. Aangezien het product uit meerdere stoffen is samengesteld, is de duurzaamheid van de handschoenmaterialen niet vooraf berekenbaar en moet derhalve vóór het gebruik worden getest.
- **Doordringingstijd van het handschoenmateriaal**
De precieze penetratietijd kunt u te weten komen bij de handschoenfabrikant; houd er rekening mee.
- **Oogbescherming:**
Nauw aansluitende veiligheidsbril.

(Vervolg op blz. 4)

NL

Blad met veiligheidsgegevens volgens 91/155/EEG

datum van de druk: 19.12.2002

opnieuw bewerkt op: 19.12.2002

Handelsnaam: Ortho-Jet Tinting Concentrate (rood, violet, barsteenkleurig, blauw, zwart, groen, geel)

(Vervolg van blz. 3)

Bij kans op spatten van het produkt rondomsluitend gezichtsmasker dragen.

- **Lichaamsbescherming:** Draag geschikte beschermende arbeidskleding.

9 Fysische en chemische eigenschappen.

- **Algemene gegevens**

Vorm:	vloeibaar
Kleur:	Versillend, naargelang van kleuring
Reuk:	karakteristiek bijtend

- **Toestandsverandering**

Smeltpunt/smeltbereik:	-48°C
Kookpunt/kookpuntbereik:	101°C

- **Vlampunt:**

11,5°C

- **Ontstekingstemperatuur:**

290°C

- **Zelfonsteking:**

Het produkt ontbrandt niet uit zichzelf.

- **Ontploffingsgevaar:**

Het produkt is niet ontploffingsgevaarlijk, maar de vorming van ontploffingsgevaarlijke damp-/luchtmengsels is mogelijk.

- **Ontploffingsgrenzen:**

onderste:	1,8 Vol %
------------------	-----------

- **Stoomdruk bij 20°C:**

29 hPa

- **Dichtheid bij 20°C:**

0,94 g/cm³

- **Oplosbaarheid in/mengbaarheid met:**

Water bij 20°C:	1,6 g/l
------------------------	---------

10 Stabiliteit en reactiviteit.

- **Thermische afbraak / te vermijden omstandigheden:**

Geen afbraak bij opslag en handling volgens voorschrift.
Blootstelling aan hitte en rechtstreekse zonnestraling vermijden.

- **te vermijden stoffen:**

Sterke zuren
Alkalische stoffen
Oxidanten
Peroxideverbindingen
Azoverbindingen

- **Gevaarlijke reacties**

Polymerisatiegevaar.
Reacties met peroxyden.

- **Gevaarlijke afbraakprodukten:**

Bij een brand en bij temperaturen kan vrijkomen:
Koolmonoxyde en kooldioxyde
Brandbare gassen/dampen
prikkelende gassen/dampen

* 11 Toxicologische informatie.

- **Acute toxiciteit:**

- **Primaire aandoening:**

- **op de huid:**

Prikkelt de huid en de slijmvliezen

(Vervolg op blz. 5)

— NL —

Blad met veiligheidsgegevens volgens 91/155/EEG

datum van de druk: 19.12.2002

opnieuw bewerkt op: 19.12.2002

Handelsnaam: Ortho-Jet Tinting Concentrate (rood, violet, barsteenkleurig, blauw, zwart, groen, geel)

(Vervolg van blz. 4)

Langdurig of herhaaldelijk huidcontact kan dermatitis veroorzaken.

- **aan het oog:** Lichte irritatie mogelijk
- **Overgevoeligheid:** Kan overgevoeligheid veroorzaken bij contact met de huid.
- **Aanvullende toxicologische informatie:**

Het produkt vertoont op grond van het berekeningsprocédé van de algemene classificatie-richtlijnen van de EG voor toebereidingen in de laatste geldige redactie de volgende gevaren:

Schadelijk
Irriterend

12 Ecologische informatie.

- **Gegevens m.b.t. eliminatie (persistentie en afbreekbaarheid):**
- **Verdere informatie:** Volgens de OECD criteria niet gemakkelijk afbreekbaar (not readily biodegradable)
- **Gedrag in milieu-compartimenten:**
- **Mobiliteit en bio-accumulatie-potentiaal:** Weinig biologische accumulatie mogelijk
- **ecotoxische effecten:**
- **Aquatische toxiciteit:**

80-62-6 methylmethacrylaat

EC50/48h 69 mg/L (daphnia magna)

EC50/96h 170 mg/L (selenastrum capricornutum)

LC50/96h 130 mg/L (fathead minnow)

- **Algemene informatie:**

Gevaar voor water klasse 1 (D) (Zelfclassificatie): gevaar voor water klein

Volgens aanhangsel 4 van de bestuursmaatregel betreffende waterbedreigende stoffen (VwVwS) van 17/05/1999.

Niet onverdund of in grote hoeveelheden lozen in grondwater, in oppervlaktewater of in de riolering.

Bedreiging van het drinkwater in geval van indringing van grotere hoeveelheden in de ondergrond of in waters.

13 Instructies voor verwijdering.

- **Produkt:**
- **Aanbeveling:**
Mag niet tesamen met huisvuil gestort worden of in de riolering terecht komen.
Afstoffen opslaan volgens de regionale voorschriften
- **Niet gereinigde verpakkingen:**
- **Aanbeveling:** Afvalverwijdering volgens overheidsbepalingen.

*14 Informatie met betrekking tot het vervoer.

- **Vervoer over land ADR/RID (grensoverschrijdend):**
- **ADR/GGVS/E klasse:** 3 (F1) Brandbare vloeistoffen
- **Kemler-getal:** 33
- **UN-nummer:** 1993
- **Verpakkingsgroep:** II
- **Omschrijving van het goed:** 1993 BRANDBARE VLOEISTOF, N.E.G. (dampspanning bij 50°C hoogstens 110 kPa) (METHYLMETHACRYLAAT, MONOMEER, GESTABILISEERD)
- **Vervoer per zeeschip IMDG:**
- **IMDG-klasse:** 3
- **UN-nummer:** 1993
- **Label:** 3
- **Verpakkingsgroep:** II
- **EMS-nummer:** 3-07
- **Marine pollutant:** Neen
- **Juiste technische benaming:** FLAMMABLE LIQUID, N.O.S. (METHYL METHACRYLATE MONOMER, STABILIZED)

(Vervolg op blz. 6)

NL

Blad met veiligheidsgegevens volgens 91/155/EEG

datum van de druk: 19.12.2002

opnieuw bewerkt op: 19.12.2002

Handelsnaam: Ortho-Jet Tinting Concentrate (rood, violet, barsteenkleurig, blauw, zwart, groen, geel)

(Vervolg van blz. 5)

- **Luchtvervoer ICAO-TI en IATA-DGR:**
- **ICAO/IATA-klasse:** 3
- **UN/ID-nummer:** 1993
- **Label** 3
- **Verpakkingsgroep:** II
- **Juiste technische benaming:** FLAMMABLE LIQUID, N.O.S. (METHYL METHACRYLATE MONOMER, STABILIZED)

*15 Wettelijk verplichte informatie.

- **Kentekening volgens EEG-richtlijnen:**
Het product is volgens de EG-richtlijnen/GefStoffV (de verordening inzake gevaarlijke stoffen) geclassificeerd en gekenmerkt.

- **Kenletter en gevaaromschrijving van het product:**

Xn Schadelijk
F Licht ontvlambaar

- **Gevaaraanduidende componenten voor de etikettering:**

methylmethacrylaat
N,N-dimethyl-p-toluidine

- **R-zinnen:**

11 Licht ontvlambaar.
20/21/22 Schadelijk bij inademing, opname door de mond en aanraking met de huid.
33 Gevaar voor cumulatieve effecten.
37/38 Irriterend voor de ademhalingswegen en de huid.
43 Kan overgevoeligheid veroorzaken bij contact met de huid.

- **S-zinnen:**

9 Op een goed geventileerde plaats bewaren.
16 Verwijderd houden van ontstekingsbronnen - Niet roken.
33 Maatregelen treffen tegen ontladingen van statische elektriciteit.
36/37 Draag geschikte handschoenen en beschermende kleding.
60 Deze stof en de verpakking als gevaarlijk afval afvoeren.

- **Nationale voorschriften:**

- **Classificatie volgens VbF:** A I

- **Technische aanwijzing lucht:**

- **Klasse aandeel in %**

· II 95,1

- **Gevaarklasse v. water:** WGK 1 (Zelfclassificatie): weinig gevaarlijk voor water.

16 Overige informatie.

Deze gegevens zijn gebaseerd op de huidige stand van onze kennis. Zij beschrijven echter geen garantie van producteigenschappen en vestigen geen contractuele rechtsbetrekking.

- **Relevante R-zinnen**

11 Licht ontvlambaar.
23/24/25 Vergiftig bij inademing, opname door de mond en aanraking met de huid.
33 Gevaar voor cumulatieve effecten.
37/38 Irriterend voor de ademhalingswegen en de huid.
43 Kan overgevoeligheid veroorzaken bij contact met de huid.
52/53 Schadelijk voor in het water levende organismen; kan in het aquatisch milieu op lange termijn schadelijke effecten veroorzaken.

(Vervolg op blz. 7)

Blad met veiligheidsgegevens volgens 91/155/EEG

datum van de druk: 19.12.2002

opnieuw bewerkt op: 19.12.2002

Handelsnaam: Ortho-Jet Tinting Concentrate (rood, violet, barsteenkleurig, blauw, zwart, groen, geel)

(Vervolg van blz. 6)

· **Blad met gegevens van de afgifte-sector**

KFT-Chemieservice Marienstr. 3 D-64347 Griesheim
Postfach 1451 D-64345 Griesheim

Tel.: +49-6155-823241 Fax: +49-6155-823246

· **contact-persoon:** Angelika Torges

· * **Gegevens die ten opzichte van de voorgaande versie zijn veranderd**

De hoofdstukken gekenmerkt met een * duiden op wijzigingen tegenover de laatste versie

NL